

ЦСР 4.7 слід переформулювати, щоб забезпечити баланс між екстремним навчанням та довгостроковою освітою зі сталого розвитку, гарантувавши, що глобальні кризи не витіснятимуть сталий розвиток із порядку денного освіти).

Отже, можна зробити висновок щодо своєчасності завдання трансформації показників ЦСР «Якісна освіта», обумовленої глобальними шоками. Сьогодні дискусії точаться навколо того, чи слід суттєво змінювати ціль «Якісна освіта», включивши до неї завдання, специфічні для кризових ситуацій, чи тільки посилити їх реалізацію через більш ефективні стратегії впровадження.

Список використаних джерел:

1. Kose, M. A., & Ohnsorge, F. (Eds.). (2024). *Falling long-term growth prospects: trends, expectations, and policies*. World Bank Publications.
2. Mariana Mazzucato. (2025, February, 25). *The Broken Economic Order*. *Foreign Affairs*. URL: <https://www.foreignaffairs.com/south-africa/broken-economic-order-mariana-mazzucato>.
3. WEF (2024), *Global Risks Report 2024*. URL: <https://www.weforum.org/publications/series/global-risks-report/>
4. Durrani, Naureen & Qanay, Gulmira & Mir, Ghazala & Helmer, Janet & Polat, Filiz & Karimova, Nazerke & Temirbekova, Assel. (2023). *Achieving SDG 4, Equitable Quality Education after COVID-19: Global Evidence and a Case Study of Kazakhstan*. *Sustainability*. 15. 14725. 10.3390/su152014725.
5. *Inter-agency Network for Education in Emergencies (INEE)*. (2019). *Achieving SDG4 for Children and Youth Affected by Crisis*. New York, NY. www.inee.org.
6. Chabbott C, Sinclair M. *SDG 4 and the COVID-19 emergency: Textbooks, tutoring, and teachers*. *Prospects (Paris)*. 2020;49(1-2):51-57. doi: 10.1007/s11125-020-09485-y.

УДК 339.9

Небильцова Оксана Володимирівна,

*к.е.н., професор, професор кафедри міжнародного обліку і аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

КОНВЕРГЕНЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ТА УКРАЇНИ ЩОДО ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВЕЛИКИХ ГРУП

Поточний етап характеризується динамічними процесами у сфері правотворчої діяльності, спрямований на удосконалення законодавства України у сферах бухгалтерського обліку та аудиту у контексті необхідності адаптації законодавства України з *acquis* ЄС. Так, зокрема, у лютому 2025 р. Міністерством фінансів України був винесений на громадське обговорення проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо запровадження звітності із сталого розвитку» (далі – проєкт Закону України) [1].

Відповідно до запропонованої редакції ст. 12² зазначеного проекту Закону України, до кола суб'єктів, які будуть зобов'язані складати звітність зі сталого розвитку, віднесено також материнські підприємства, водночас лише великої групи.

Враховуючи те, що Україна не є самостійним суб'єктом, який визначає критерії класифікації груп, важливо розкрити відповідні критерії у законодавстві ЄС, з яким наша держава зобов'язана здійснювати перманентні процеси гармонізації законодавства відповідно до норм Угоди про асоціацію. У такому контексті варто звертатися до першоджерел – до релевантних актів законодавства ЄС.

Так, у жовтні 2023 р. Європейською Комісією було прийнято делеговану директиву, якою було змінено критерії віднесення груп до однієї із трьох категорій – «мала група», «середня група» та «велика група» [2]. У модернізованій редакції Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 р. про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств (далі – Директива 2013/34/ЄС) передбачено, що великі групи складаються з материнського та дочірніх підприємств, які на консолідованій основі перевищують межі принаймні двох з трьох наведених нижче критеріїв на дату балансу материнського підприємства: загальна вартість чистих активів – 25 млн євро, чистий оборот – 50 млн євро, середня кількість працівників – протягом фінансового року – 250 осіб. Аналогічні критерії, напевно, буде запроваджено у законодавстві України з 1 січня 2026 р. не залежно від того, наскільки вони на макрорівні відповідатимуть основним трендам у період післявоєнного відновлення промислового, енергетичного, експортного потенціалу України, на мікрорівні – фінансовому стану вітчизняних груп суб'єктів економічної діяльності.

Відповідно до нової редакції ст. 29а Директиви 2013/34/ЄС, материнські підприємства великої групи повинні включати до консолідованого звіту про управління інформацію, необхідну для розуміння впливу, з одного боку, групи на процеси сталого розвитку, з іншого – факторів сталого розвитку на результати діяльності та фінансовий стан групи. При цьому дочірні компанії можуть бути звільнені від підготовки окремої звітності за декількох умов: а) їх включення до консолідованого звіту про управління материнського підприємства, б) наявність посилання у власному звіті про управління на консолідований звіт про управління материнської компанії та аудиторський висновок.

Важливо підкреслити, що звільнення дочірньої компанії від подання окремої звітності здійснюється за умови відповідності звіту про управління материнської компанії Європейським стандартам звітності зі сталого розвитку (ESRS) або еквівалентним стандартам. Такі еквівалентні стандарти матимуть можливість застосовуватимуть компанії, які, з одного боку, зареєстровані у державі, що не є членом ЄС, з іншого – підпадатимуть під дію Директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD). Поки залишається відкритим питання, які саме стандарти визнаватимуться в ЄС «еквівалентними», водночас

відповідні керівні принципи перебувають у процесі розробки з боку Європейської Комісії.

Як слушно наголошують представники компанії BDO Україна: «Для компаній України, які мають намір працювати у Європейському Союзі або вести бізнес з європейськими партнерами, дотримання стандартів CSRD є не лише критичним фактором для побудови позитивного іміджу та стійкості в умовах глобальних економічних змін, а й вимогою європейських регуляторів» [3].

До кола тих європейських суб'єктів, для яких звітні процеси за попередній фінансовий рік починаються у 2025 році належать дочірні та материнські компанії, які створені відповідно до вимог законодавства різних держав – членів Європейського Союзу. Така вимога актуалізується для материнських компаній, які відповідають законодавчо встановленим критеріям – належати до великих та визнаватись такими, що становлять суспільний інтерес. При цьому віднесення компанії до категорії «великих» має місце за умови відповідності хоча б двом із трьох кількісних критеріїв, а саме: загальна вартість чистих активів – 25 млн євро, чистий оборот – 50 млн євро, середня кількість працівників – більше 500 осіб.

Враховуючи значну кількість створених відповідно до законодавства держав – членів ЄС компаній, які є дочірніми для іноземних материнських компаній, доцільно зазначити, що такі дочірні компанії мають подавати звітність зі сталого розвитку за графіком, який є аналогічним для європейських компаній без іноземного капіталу. У чинному законодавстві ЄС також передбачено, що у тих ситуаціях, коли в ЄС функціонує декілька дочірніх компаній, найбільша за показником обороту дочірня компанія має право здійснювати консолідацію показників усіх інших дочірніх компаній в ЄС у своєму звіті про сталий розвиток, водночас реалізація такого права буде можливою лише до 2029 року.

Також починаючи з 2029 року звітність подаватимуть іноземні суб'єкти економічної діяльності, які здійснюють «суттєву діяльність» на території ЄС. Кваліфікація діяльності як «суттєвої» здійснюватиметься за певними кількісними критеріями, де базовим є обсяг чистого обороту за два послідовні роки, який має перевищувати 150 млн євро. При цьому обов'язковою є також наявність хоча б одного із таких критеріїв: як мінімум однієї великої дочірньої компанії в ЄС або зареєстрованої в ЄС лістингової дочірньої компанії. Важливо зазначити, що такі іноземні суб'єкти повинні будуть подавати консолідовані звіти зі сталого розвитку, що охоплюють показники щодо усіх їхніх операцій – як у межах ЄС, так і в інших юрисдикціях. При цьому щодо таких компаній в ЄС планується розробити окремий стандарт, який потребуватиме подальшого детального аналізу.

У запропонованих нормах перехідних положень проекту Закону України, які, високоюмовірно, залишаться без змін після прийняття Закону у цілому у Верховній Раді України та набудуть чинність з 1 січня 2026 р., передбачено різні перші звітні періоди, за які має подаватися звітність за європейськими стандартами. Отже, 2026 рік є таким періодом для материнських підприємств

великої групи із загальною середньою кількістю працівників понад 500 осіб, для інших материнських підприємств такої групи - 2027 рік.

Підсумовуючи викладене вище, можна зазначити, що імплементація європейських стандартів звітності зі сталого розвитку та залучення кращих практик суб'єктів економічної діяльності держав – членів ЄС у цій сфері триватиме протягом достатньо тривалого періоду, що має бути синхронізовано з процесами досягнення цілей сталого розвитку та європейської інтеграції, передбачених у міжнародних договорах та нормативно-правових актах України.

Список використаних джерел:

1. *Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо запровадження звітності із сталого розвитку»:* Міністерство фінансів України. 7 лютого 2025 р. URL: https://mof.gov.ua/uk/draft_normative_legal_acts_in_2025-821 (дата звернення 02.04.2025).

2. *Commission Delegated Directive (EU) 2023/2775 of 17 October 2023 amending Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards the adjustments of the size criteria for micro, small, medium-sized and large undertakings or groups.* URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir_del/2023/2775/oj/eng (дата звернення 03.04.2025).

3. *BDO in Ukraine about CSRD and why it is important for business in Ukraine?* 14/02/2025. URL: <https://eba.com.ua/bdo-v-ukrayina-pro-csrd-i-tse-vona-vazhlyvo-dlya-biznesu-v-ukrayini/> (дата звернення 05.04.2025).

УДК 657.632

Скрипник Маргарита Іванівна,
*д.е.н., професор кафедри податкового менеджменту
та фінансового моніторингу імені Миколи Чумаченка,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ОЦІНКИ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМПАНІЙ

Фінансова звітність – це інформаційне джерело даних для різних груп користувачів, в тому числі для тих хто має наміри інвестувати в дану компанію чи будувати з нею співпрацю в майбутньому, тому впевненість інвесторів, кредиторів, клієнтів, податкових органів в достовірності даних фінансової звітності виступає запорукою стабільного функціонування підприємства. Але в сучасних умовах господарювання різні схеми шахрайства можуть супроводжувати організацію бухгалтерського обліку та відповідно складання звітності. Такі шахрайські дії спрямовані на те, щоб в фінансовій звітності був «зручний» результат, що з огляду на причину (заниження чи завищення фінансових результатів) спричиняв «необхідну» реакцію з боку користувачів.